

MUSEOVIRASTO/ RAKENNUSHISTORIAN OSASTO
Työselostus

Tutkija Irma Lounatvuori	Aika 1972
-----------------------------	--------------

Paikkakunta Turku (Kakskerta)	Kaup.osa/ Kylä	Kortteli/ Tila Prinkkala	Tontti 1475
----------------------------------	----------------	-----------------------------	----------------

Osoite

Tutkimuksen laatu

Kartanoinventointi

Työselostus

Inventointikertomus.

Piirroksat

Ovi-, ikkuna ja profiilipiirroksia.

Valokuvat

Muuta

Valokopiot Kakskerran alueen peruskartasta, tonttikartasta ja pihan asemapiirroksista

PRINKKALAN KARTANO

Prinkkalan (Brinkhall) kartano sijaitsee Turun ja Porin läänissä, Turun kaupungin alueella Kaksikerran saarella, Kaksikerranjärven ja merenlahden väliin jäävällä kannaksella. Pohjois-etelä-suuntainen tontti rakennuksineen on etelästä ja idästä peltojen reunustama, muu ympäröivä maasto on metsäistä ja kallioista.

Tilan rekisterinumero on 1⁴⁷⁵ ja sen omistaa vuodesta 1967 Turun kaupunki.

Liite 1

Peruskarttalehti 1043 08.

Liite 2

Kopio v. 1925 suoritetun lohkomistoimituksen kartasta, Turun ja Porin läänin maanmittauskonttori.

Prinkkalan varhaisin tunnettu omistaja oli 1500-luvun alussa talonpoikainen Erkki. Hänen poikansa käskynhaltija Hans Eriksson, aateloituna vuodesta 1567 Prinkkalan sukua, sai tilalle verovapauden v. 1576. 1600-luvun lopulla tilasta muodostettiin säteriratsutila ja v. 1759 se ostettiin perintötilaksi.

Hans Erikssonin jälkeen vuodesta 1608 tilan omisti ratsumestari Krister Hansson ja myöhemmin tämän leski Brita Krus (Cruus af Edeby), vuodesta 1610 edellisen veli Jesper Krus, Krus-suvulla kartano siirtyi avio- liiton kautta Oxenstierna-suvulle, Bildsten- ja Ritz-suvuille. Vuosina 1762-66 kartanon omisti Mustion omistaja ruukinpatruuna Henrik Johan Kreij, sen jälkeen edellisen vävy hovioikeudenneuvos Joakim von Glan, 1767-92. Von Glanilta kartanon osti vuonna 1792 professori Gabriel Bonsdorff, aateloituna von Bonsdorff. Tällä suvulla tila pysyi vuoteen 1845, jolloin sen osti ruukinpatruuna Karl Johan Sallman.

1800-luvun lopulla ja 1900-luvulla kartanoa omistivat kenraalimajuri Krook, kaupunginviskaali Nyman, poliisimestari Aminoff, vuorineuvos Sarlin, johtaja Ramberg ja vuodesta 1967 Turun kaupunki.

Prinkkalassa tiedetään uuden ajan alussa olleen harmaakivisen päärakennuksen. Sen rakentajana pidetään Turun linnan käskynhaltijaa Hans Erikssonia, Prinkkala-suvun kantaisää.

Tätä rakennusta kuvataan verollepanoasiakirjassa vuodelta 1685: " ... vanha kivimuuri, joka käsittää salin, kaksi pientä kamaria sekä rakennuksen alla kaksi kivi-
puotia ... ".

Sama asiakirja antaa tietoja myös muista kartanon rakennuksista: " ... yksi holvattu kivikellari, yksi kellari, vanha ja rappeutunut; tämä rakennus tarvitsisi parannusta niin katon kuin sisäosienkin suhteen, lisäksi näiden rakennusten lisäksi on suuri kivikeittiö, puinen lampuotitupa vieraskamareineen toisella puolen pihaa, missä sijaitsee talli, pari aittaa, sauna ja mallaspirtti ...".

~~Asemakaava~~piirros vuodelta 1780 osoittaa, että pihan länsilaudalla on sijainnut ilmeisesti säterikattoinen päärakennus, sitä vastapäätä pihan itäreunassa nelilapekattoinen renkitupa. Asuinpihan pohjoispuolella ovat olleet talousrakennukset symmetrisesti sijoitettuina. Suoraan asuinpihasta etelään on levinnyt säännönmukainen puutarha ja päärakennuksen luoteispuolella on ollut ns. vanha puutarha ruutanalammikkoineen.

Asemapiirroksen osoittama päärakennus on mittasuhteiltaan suurempi kuin Hans Erikssonin samalla paikalla ~~e~~ sijainnut kivilinna.

Professori Gabriel von Bonsdorffin aikana uusittiin koko rakennuskanta Bonsdorffin omien suunnitelmien mukaan. Uuden päärakennuksen Bonsdorff sijoitti 1780 asemapiirroksessa näkyvien aitan ja tallin eteläpuolelle, vanhan keskiakselin poikki. Vanhan päärakennuksen ja renkituvan paikalle rakennettiin keskenään symmetriset siipirakennukset; läntisen ns. k~~w~~valjeerisiiven alla säilytettiin 1500-luvulta peräisin olevat kellarit. Siipirakennusten eteläpuolelle valmistuivat talousrakennus ja puutarhurin asunto. Bonsdorff rakennutti myös piirustustensa mukaan vanhan navetan paikalle uuden suuren navetan, jonka alakerros oli rakennettu luonnon-

Liite 3
Kartta 1

kivestä ja yläkerta, jossa olivat myös rengeille ja piioille tarkoitettut tilat, oli tiilinen. Navettarakennus oli alunperin katettu korkealla, päistään avonaisella skoonelaisella olkikatolla. Oviaukot oli kehystetty tiilimuurauksella. Navetasta on nykyisin jäljellä vain luonnonkivinen alaosa. Lisäksi hän suunnitteli uudenaikaisen riihen, joka kuitenkin kohta valmistuttuaan v. 1799 paloi, sekä uusklassistisen uimahuoneen meren rantaan.

Vuonna 1920 laaditussa asemapiirroksessa näkyvistä rakennuksista ovat nykyisin jäljellä päärakennus, siipirakennukset, talousrakennus, puutarhurin asunto, kaksi puurakenteista työväenasuntoa sekä puistokellari.

Liite 3
Asemapiirros
2,3 ja 4

PÄÄRAKENNUS

Päärakennus, jonka ~~ensimmäinen kerros~~ on harmaakivestä ja toinen rakennettu tiilestä, valmistui professori Bonsdorffin laatimien piirustusten mukaan vuonna 1793, joskin yläkerros oli vielä vuonna 1797 keskeneräinen ja vailla kiinteätä sisustusta.

Kiinteä sisustus saatiin valmiiksi noin v. 1800 ja säilyi lähes koskemattomana aina 1920-luvulle saakka.

Vuonna 1920 lisättiin vuorineuvos Sarlinin aikana päärakennuksen länsipäätyyn suuri puolipyöreä pylväsvilpola.

Vuonna 1927 tehtiin kartanossa suuri restaurointi ja uudelleen sisustustyö, jonka suunnitteli arkkitehti Gunnar Wahlgroos apunaan arkkitehti Elli Ruuth. Muutokset koskivat lähinnä tilojen uudenaikaistamista, muuttamatta kuitenkaan vanhaa huonejakoa. Siirryttäessä keskuslämmitykseen poistettiin kaakeliuunit yhtä lukuunottamatta. Talon kiinteä sisustus uusittiin suurelta osin, varsinkin alakerroksessa, mutta alkuperäisiä sisustusdetaljeja säilyi ennen kaikkea ovissa ja listoituksissa.

KAVALJEERISIIPPI

Alkaessaan uudisrakennustyötään Prinkkalassa puratutti Bonsdorff vanhan päärakennuksen, mutta vanhat 1500-lu-

vulta peräisin olevat kellarit saivat jäädä paikoilleen. Nämä kellarit muodostavat läntisen siipirakennuksen, kavaljeerisiiven sokkeliosan. Tähän rakennukseen rakennettiin alunperin vain yksi suuri sali, joka oli tarkoitettu Bonsdorffin omia luonnontieteellisiä kokoelmia varten. Suurta salia käytettiin yleensä Bonsdorffin aikana juhlasalina. Siellä vietettiin mm. kesällä 1818 professorin tyttären suuret häät. Myöhemmin siipeen on järjestetty neljä huonetta ja keittiö.

PUISTO

Vanhimmat tiedot puistosta saadaan vuonna 1780 piirretystä asemapiirroksesta. Asuinpihan luonteispuolella leviää ns. vanha puisto, joka muodoltaan on epäsymmetrinen. Sen pohjoiskärjessä on suurehko ruutuanalammikko.

Tämä puisto on mahdollisesti peräisin jo Prinkkala-suvun ajoilta tai heti isovihaa seuranneilta vuosikymmeniltä.

Samassa kartassa näkyy asuinpihan eteläpuolella symmetrinen barokkipuutarha.

Professori Bonsdorff laati 1790-luvulla suunnitelmat englantilaista puistoa varten. Puisto sijoitettiin vanhan epäsymmetrisen puiston paikalle päärakennuksen luonteispuolelle. Bonsdorffilla on ollut apunaan saksalainen puutarhamestari.

Bonsdorffin perustamaa hedelmäpuutarhaa on myöhemmin aikoina laajennettu niin, että se 1940-luvulla oli 7,4 hehtaarin suuruinen ja käsitti lähes 4 000 hedelmäpuuta.

Bonsdorff aika: viljellä myös mm. leiviköitä

RAKENNUSINVENTOINTI

Eksteriöörit, Päärakennus

Pihafasadi

Matala, rapattu luonnonkivisokkeli. Seinäpinta molempien kerrosten osalta sileäksi rapattu, keltainen. Alla alkuperäinen värisävy nykyistä jonkin verran kirkkaampi. Fasadissa seitsemän ikkuna-akselia. Ensimmäisen kerroksen ikkunat 2 + 2, toisen kerroksen ristikarmillinen 2 + 1, 2 + 1, puitejako todennäköisesti alkuperäinen, karmit sekundaarit. Ikkunat vailla kehystystä suoraan rappauspinnassa. Toisen kerroksen keskimmäisen ikkunan ympärillä on hieman seinäpinnasta kohoava rappauskehys. Molemmisaa kerroksissa sekä toinen ikkuna vasemmalta, että oikealta ovat valeikkunoita.

liite 4

Liite 5 **Kerro**

Kerrosten välissä yksinkertaisesti profiloitu vyölista. Rakennuksen kulmissa rapatut nurkkapilasterit: alakerroksen kohdalla pilasterit ovat vaakasuunnassa rustikoidut, yläkerroksessa sileät ja päättyvät yksinkertaisiin, kapeisiin kapiteeleihin. Pilasterien väri ollut todennäköisesti valkoinen.

Neg. 104229,
113455,114613

Liite 6

Hammastettu kattolista tiilestä. Kolmen ikkuna-akselin levyinen loiva frontespisi, jossa suurehko 4-ruutuinen kaari-ikkuna. Frontespirin hammastettu kattolista puurakenteinen. Aumakatto, katettu maalaamattomalla pellillä, kaksi pellillä päällystettyä piippua.

Neg. 113459
113460

Neg. 113455

Ulko-ovi sekundaarinen pariovi, sekundaarinen peltikatos on yläpuolella. Neljäskelmainen harkkokiviporras. Pääsisäänkäynnin yläpuolella 90 x 35 cm kokoinen hiekkakivilaatta, johon on hakattu talon valmistumisvuosi: MDCCXCIII.

Takafasadi, pohjoinen

Rapattu sokkeli, 40 - 50 cm korkea. Ensimmäisen kerroksen seinäpinta käsitelty vaakarustiikilla, rustiikki- laudan leveys 25 - 30 cm, välissä oleva ura n. 2,5 cm. Toisen kerroksen seinäpinta sileäksi rapattu, kerrosten välissä loivasti profiloitu vyölista. Toisessa kerroksessa ikkunakarmin alareunasta vyölistaan ulottuva

Neg. 104230,
114614,113458

Neg. 113456

seinäpinnasta vähän ulkoneva sileä rappauslista.

Takafasadissa kuusi ikkuna-akselia, ikkunat vailla niiskä tai kehystystä. Puitejako sama kuin pihafasadissa, karmit, puitteet ja metalliosat uusitut 1900-luvulla.

Neg. 113456

Takafasadissa samanlainen frontespisi kuin pihan puolella, kahden keskimmäisen ikkunan kohdalla. Tiilinen, hammastettu kattolista.

Länsipääty

Lähes koko päädyn levyinen puolipyöreä avoin pylväsvilpola vuodelta 1920. Vilpolan katto on kerrosten välisen vyölistan korkeudelle. Seinäpinnat molemmissa kerroksissa sileät. Vyölistan ja toisen kerroksen ikkunan alakarmin välillä matala rappauslista. Toisessa kerroksessa kaksi ikkunaa, ristikarmi 2 + 1, 2 + 1. Hammastettu kattolista

Katon aumapäädyssä pieni kaksiruutuinen lunetti-ikkuna.

Itäpääty-

Itäpäädyssä talon on perustettu suoraan kalliolle. Rapattu sokkeli. Sileäksi rapatut seinäpinnat molemmissa kerroksissa. Kerrosten välissä loiva profiilinen vyölista kuten muissa fasadeissa. Vyölistan yläpuolella matala rappauslista II kerroksen ikkunan karmin alareunaan. Ensimmäisessä kerroksessa yksi ikkuna, 2 + 2 sekä sekundaari keittiön ovi alkuperäisessä oviaukossa, puuportaat (3 askelmaa). Toisessa kerroksessa kaksi ikkunaa 2 + 1, 2 + 1, karmit ja metalliosat uusitut. Tiilinen, hammastettu kattolista räystäällä.

Neg. 114615
104228

Aumakatossa kaksiruutuinen, pieni lunetti-ikkuna.

Siipirakennukset

Kavaljeerisiipi, läntinen

Neliömäinen, pyramidikattoinen rakennus, jonka kaikki nurkat on viistetty. Korkea luonnonkivisokkeli, länsi-fasadissa jopa yli kaksi metriä, länsipuolelta rapattu. Kellarin ovi sokkelin länsiosassa.

Fasadit sieläksi rapatut, keltaiset.

Itäfasadissa seinäpinnasta hieman ulkoneva risaliitti, jossa ovi ja sen molemmin puolin 1 + 1 ruutuiset ikkunat. Risaliitin levyinen frontespiiri, jossa 6-ruutuinen lunetti-ikkuna.

Neg. 113461

Länsifasadissa kolme ikkunaa, 2 + 1, 2 + 1. Etelä- ja pohjoissivuilla kaksi ikkunaa. Ikkunoissa 1700-luvun kulmaraudat. Rakennuksen nurkkaviistotuksissa kaari-
päätteiset niisit.

Räystästä kiertää puinen kattolista, jossa on puiset profiloidut konsolit. Frontespin listakonsolit profiloimattomat.

Neg. 114617,
104231, 114616

Mustaksi maalattu peltikatto, kaksi pellitettyä savupiippua.

Asuntosiipi

Liite 7

Muodoltaan samanlainen rakennus kuin kavaljeerisiipi. Nurkkaviistotuksissa ristikarmilliset sekundaariset ikkunat. Länsifasadin risaliitin edustalla sekundaarinen kuisti, samoin pohjoisfasadissa. Asuntosiiven kaikki ikkunat ristikarmilliset, yläikkunoissa rombiruudutetut, sekundaariset.

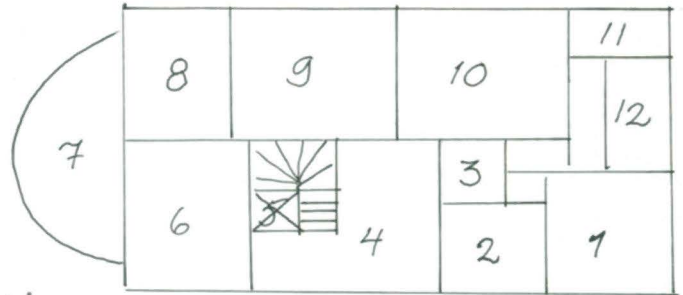
Neg. 104232,
104233, 113462,
113457, 114615,
114617

Korkeassa luonnonkivisokkelissa ovi kellariin sekä etelä-
että itäsivulla.

HUONENUMEROINTI

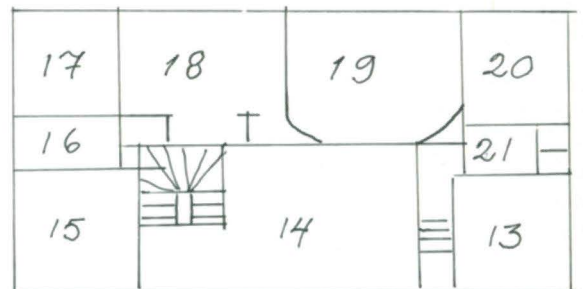
I Kerros

1. keittiö
2. Kamari
3. Eteinen
4. Halli
5. Holvi
6. Kirjasto
7. Pylväskuisti
8. Pompeijilainen huone
9. Salonki
10. Ruokasali
11. Tarjoiluvälikkö
12. Keittiön eteinen

II kerros

13. Makuuhuone
14. Ylähalli
15. Makuuhuone
16. Kylpyhuone
17. Vierashuone
18. Alkovihuone
19. Pyöreä salonki
20. Vierashuone
- 21a.
- b. Komerointa
- c.
- d.

Interiöörit

Yhteistä useimmille sisätiloille ovat keskuslämmityspatterit, jotka on asennettu ikkunoiden alle ja peitetty puisilla listasuojuksilla.

Neg.121136

Ovityyppi on täysranskalainen, 3-peilinen, niin että keskimäinen peili on puoliranskalainen. Ovissa on pyöreäpäiset saranat ja messinkiset Björkboda-tyyppiset painikkeet. Ovien vuorilaudat ovat yleensä alkuperäisiä tai alkuperäisiä jäljitteleviä. Ne voidaan ryhmitellä tyyppiin A, B, C ja D, joissa ero on vain käytetyissä ornamenteissa (kaavio). Yläkamanalistoissa on käytetty hammastuksia ja munasauva- ja helminauhaornamentteja. Kamanalaudan molemmissa reunoissa on poikkeuksetta ruusukkekat.

Ensimmäisen kerroksen ikkunan koko on 130 cm x 118 cm ja toisessa kerroksessa 190 cm ja 130 cm.

PÄÄRAKENNUS

Huoneinventointi

I kerros

Huone 1, keittiö, alkuperäisellä keittiön paikalla.

Neg. 113453

Keittiön interiööri uudistettu 1927 tapahtuneessa korjauksessa. Puukivuoinen kaakelilattia, ovien yläreunaan saakka kaakeloidut seinät, valkea kaapisto. Seinien yläosassa ja katossa pahvit. Kotiliesi 40 Porin valu.

Huone 2, ilmeisesti palvelijain huoneeksi tarkoitettu, aikaisemmasta huonetilasta sekundaarisella väliseinällä erotettu. Lautalattia, ruskea. Rapatut seinät, vaaleankeltaiset, valkaistu katto ilman listaa.

Huone 3, halliin liittyvä vaate-tila, WC ja pesuhuone.

Huone 4, halli

Neg. 104235

Ruutuparkettilattia, ruutu 42 x 42 cm, voimakas tamminen jalkalista.

Seinät rapattu, jaettu kvaadereihin ja maalattu roiskemaalauksella, kulta-harmaa sävy.

Palkkikatto, palkkien välisiin vyöhykkeisiin pompeijinpunaiselle pinkopahville maalattu sini-vihreäsävyisiä geometrisiä aiheita.

Kattomaalauksen on sommitellut arkkitehti Elsi Borg.

Neg. 121135

Ulko-ovi tamminen peiliovi, tammilistan kehystämä holvikaari huoneessa 6. Holvissa ulkoseinällä pieni punaiseksi maalattu seinäsyvennys, jota vastapäätä ovi huoneeseen 5 eli viiniholviin. Huoneeseen 6 johtaa lasinen pariovi. Ovi huoneeseen 9 tyyppiä A.

Liite 8 ja 9

Neg. 104235 ja
121137

Yläkertaan johtavat portaat ja niiden sorvatut kaiteet tammea. Hallin koko interiööri peräisin vuoden 1927 korjauksesta.

Huone 5, viiniholvi. Portaiden alle muodostunut, tähti-holvilla holvattu tila, maalattu punaiseksi.

Huone 6, isännän huone, entinen kirjasto

Ruskeaksi maalattu 5-6" lautalattia, profiloitu jalkalista. Seinät rapattu ja maalattu valkoisiksi.

Profiloitu kattolista. Valkoinen kalkittu katto.

Huone 7, pylväskuisti

Rakennettu vuonna 1920. Kuistilla maalaamaton kapealautainen lattia ja lautakatto.

Huone 8, nykyisin pompeijilainen huone, siirretty vastaavalta paikalta yläkerroksesta vuonna 1927.

Matmorimassamosaiikki lattia, harmaalla pohjalla punaisia hakaristiaihteita, joiden keskellä sinisiä messinki-kehysä.

Liite 13

Kustavilainen jalkalista, jonka yläreunassa vihreä lehti-ornamentti.

liite 13

Seinät: alaosassa sini-violetti marmorointimaalaus, sen yläpuolella kapea, profiloitu panelilista. Yläosa maalattu pompeijin punaisella rappauspinnalle. Seinäpinta jaettu seppelornamenttinauhoilla vyöhykkeisiin, joissa jokaisessa 1800-luvun alussa maalattu pompeijilaisaiheinen henkilösommitelma, yhteensä 8 kpl. Huoneeseen 9 johtavan oven yläpuolelle puolikaaren muotoinen maalauskoristelu. Huoneen kaakkois- ja lounaiskulmissa korkeat nišsit, kullatut.

neg. 121134

liite 14

Ovi huoneeseen 9, 3-peilinen, täysranskalainen, maalattu ruskehtavan harmaalla (v.1927), alkuperäiset vuorilaudat (kaavakuva B), leveä yläkamanalauta, jossa reunoissa pikarikoristeet, keskellä kiekurakoristeet. Ovi kuistille sekundaarinen pariovi.

Ikkuna pohjoiseen 4-ruutuinen, 130 x 118 cm.

Liite 10

Runsaasti profiloitu kattolista hammastuksin ja maalauksin. Leveä sekundaarinen kattomaalausvyöhyke.

Huone 9, salonki

Tamminen kalanruotoparketti, sekundaari. Voimakas profiloitu jalkalista.

Peilipaneli, n. 1 m korkea, peilien kulmissa ruusukkeet, rintapanelilista (1927).

Seinien yläosa rapattu. Pystysuorissa maalauskoristevyöhykkeissä dekoratiivisia aiheita sekä tyylliteltyjä kuvia Turun ja sen ympäristön tunnetuista rakennuksista. Maalauskoristelun tehnyt arkkitehti Elli Ruuth v. 1927.

Neg. 104236
121133

liite 14

Kaksi ikkunaa pohjoiseen. Ikkunoiden alapuolella pattereiden edessä sorvatut suojuukset.

Liite 11

Ovi huoneeseen 10 ja 4 tyyppiä A, täysranskalainen. Ovien vuorilauodoissa reunoissa helmisauvat, joiden keskellä veistetty lehtiornamentti (kaavakuva A). Leveä yläkamanalauta, jonka yläreunassa helmi- ja hammaslista. Harmaaksi maalattu katto, sininen kattolista. Alttariuuni sinisin kukka-aihein, siirretty v. 1927 yläkerroksen pyöreästä salongista.

Huone 10, ruokasali

Neg. 121132

Liite 12

Tamminen ruutuparketti, ruudun koko 66 x 66 cm. Mahonkinen seinäpaneli, panelilista kiertää myös huoneen nurkissa ja liittyy samanlaiseen mahonkiseen kattolistaan. Seinien yläosa rapattu ja maalattu vaaleaksi beigeiksi. Ovet huoneisiin 9 ja 11 tyyppiä A, vuorilaudat koristelemattomat. Kattolista.

Huone 11, tarjoiluvälikkö

Kiinteä sisustus täysin sekundaarinen vuodelta 1927.

Huone 12, keittiön eteinen + komerotiloja

Interiöörit sekundaarēja, tilat on erotettu vanhasta keittiön takana olleesta kamarista.

II- KERROS

Huone 13, makuuhuone

Neg. 113450

Rakennuksen suuntainen lautalattia, sekundaarinen jalkalista. Ovi tyyppiä A, vuorilaudat tyyppiä A (kaavio) Seinät peitetty pahvilla ja maalattu vaaleaksi.

Leveä kattolista.

Ikkuna etelään ja itään, puitejako 2+1, 2+1. Ikkunaukon suuruus on 190 x 130 cm.

Huoneiden 13 ja 14 väliseen komerotilaan on v. 1927 sijoitettu ullakon suora valurauta porras. Ullakon portaat sijaitsivat ennen korjausta porrashuoneen yhteydessä (nyk. huone 14).

Huone 14, ylähalli, entinen salo

Neg. 104237,
114621,121139

Halli on muodostettu entisestä porrashuoneesta ja salist poistamalla portaikon itäpuolella ollut väliseinä. Samalla on poistettu ullakon porras.

Tammiportaat ja tamminen kaidelaite (arkkitehti Elli Ruuth v. 1927)

Lattia tammi- ja pyökkiruuduista tammikehyksiin tehty parketti.

Neg. 114620

Seinän alaosassa sileä, siniharmaa paneli. Yläosa on tapattu, maalattu kalkkimaalilla. Yleissävy vaalean ruskea. Seinäpinta koristettu leino- kruunu- ja linja- aiheilla. Ovien yläpuolella kaksi maalattua vaakunaa. Dokoraation on v. 1927 sommitellut arkkitehti Elsi Borg.

Neg. 113451

Ovet huoneisiin 15, 18, 19c (komero) ja 13 tyyppiä A, vuorilaudat tyyppiä D, yläkamanalauta hammastettu, messinkinen painike, pallopäiset saranat. Ovet maalattu harmaiksi.

Liite 16

Profiloitu kattolista, pahvikatto.

Neg. 121126
121138

Takka peräisin 1927, Belgialaista "Napoleonmarmorina". Kolme ikkunaa pihaan päin. II-krs ikkunakoko 190x130 cm.

Huone 15, makuuhuone

Neg. 121130
121131,121126

Rakennuksen suuntainen lautalattia, yhden laudan levyinen jiiri. Seinissä tehdasvalmisteiset kukkatapetit. Ovi huoneeseen 16 kapea sekundaarinen komeronovi, kuten komeroon 15a, ovi halliin tyyppiä A.

Liite 15

Kattolistat profiloitu ja maalattu valkeaksi.

Huone 16, kylpyhuone

Marmorimosaiikkilattia. Seinät kaakeloitu, seinän yläosa koristeltu maalauksin. Katto kasetoitu. Postiiliset saniteettikalusteet, Vesijohtoliike T.V.Lilja. Koko interiööri peräisin vuoden 1927 korjauksesta, säilytettävä nykyisessä asussaan.

Huone 17, makuuhuone (alunperin paikalla on ollut pompej. huone)

nef. 121129

Rakennuksen suuntainen lautalattia, maalattu ruskean harmaaksi. Seinät peitetty kangastapeteilla, joiden päällä ohuet, rihlatut, kapitelipäiset listat.

Matala panelointi seinän alaosassa. Alkuperäinen, voimakkaasti profiloitu kattolista. Huoneen eteläseinusta kaapistoja, joissa on hiotut peiliovet. Kaappien sisustat taidokasta puusepäntyyötä.

Katto maalattu harmaaksi, alla valkoinen, katon keskellä pieni neliömäinen lampunkoriste.

Nykyinen asu säilytettävä korjaten.

Huone 18, ns. paratiisimakuuhuone

- Neg. 104238
121127
r
Neg. 114618
Liite 17
Neg. 121128
Neg. 104238
113449
Liite 18,19
Neg. 121125
- Harmaaksi maalattu lautalattia. 1927 peräisin oleva panelilistoitus, marmorointi. Seinän yläosa rapattu ja maalattu harmaaksi. Profiloitu jalkalista, jonka yläreunassa munasauva- ja tähtiornamentti, kullatut. Leveä, profiloitu kattolista, osittain maalattu klassistisin koristeaihein. Kattoon maalattu ovaalinmuotoinen koristevyöhyke, ilmeisesti alkuperäinen, mutta korjattu 1927 korjauksessa, vihreä-harmaa sävyinen. Ovet huoneisiin 17,19 ja 14 tyyppiä A, ovipeilin ja peililistan välissä helmisauvaornamentti. Oven vuorilaudat tyyppiä B, kullatut koristeaiheet. Yläkamanalauta seppel nauhoihin, hammastuksin ja heraldisin ruusuin koristettu. Ovissa Björkboda-tyyppiset messinkipainikkeet. Huoneen eteläseinustalla leveä alkovi, alkuperäinen, jota reunustaa samanlainen listalaite kuin ovia.

Huone 19, salonki

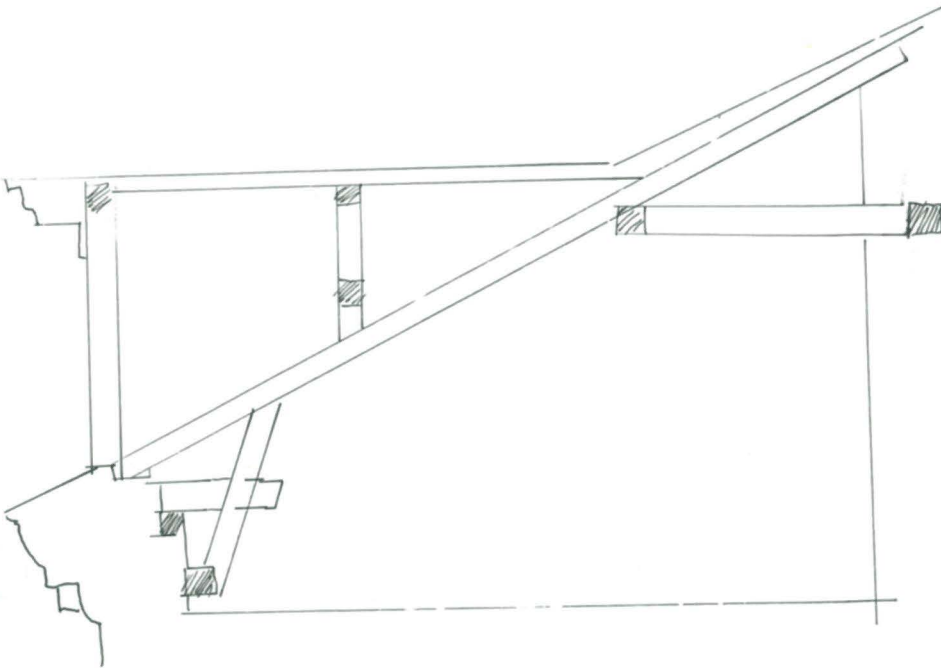
- Neg.11917,
11921(signe
Brander)
Neg. 113454
114619
neg. 113452
neg.114619
- Huoneen etelänurkat on pyöristetty ja nykyisellään tila on jaettu kahtia sekundaarisella lautaseinällä. Salongin lattia on puuta, joka alunperin on ollut maalattu keskeltä säteittäin, niin että keskelle on muodostunut tähtimäinen koristekuvio. Profiloitu jalkalista, jonka yläreunassa kullattu pyörönauhaornamentti. Matala panelilista, sininen marmorointi. Seinän yläosa maalattu kahta sinistä värisävyä käyttäen sabloonalla. Kattolista voimakkaasti profiloitu, osittain myös maalattu, katon maalausvyöhyke liittyy suoraan kattolistan kuvioihin. Ovet ympäröiviin tiloihin tyyppiä A, vuorilaudat tyyppiä C. Yläkamanalauta seppel nauhoihin ja munasauvaornamentein koritettu. Rakennuksen tulevaa käyttöä silmälläpitäen salonki tulisi palauttaa alkuperäiseen asuunsa.

Huone 20

Rakennuksen suuntainen laotalattia, sekundaarit sisustus-
elementit.

Ullakko

Ullakolle johtaa suora valurautaporras huoneiden 13 ja
14 välisestä pienestä eteistilasta. Kattotuolirakenteet
alkuperäiset. Katossa käytetty vanhoja vesikattolautoja,
n. 7". Ullakon lattia vuodelta 1927. Rakennuksen tiili-
koko 27 x 14 x 6 cm, laasti valkeata kalkkilaastia.

LÄHTEET

Museovirasto, rakennushistoriallinen arkisto

piirustukset sign. 33.16/1-3, 32.207/4-16

diat: 1809-11, 6134-6164

Museovirasto, hist.tston kuva-arkisto: neg. 11917, 11921, 11918,
11920, 104228-104239, 114608-114627, 113455-113470

Painetut lähteet:

Ahlbäck, Ragna, Gods och herresäten i Finland, Hfors 1946

Arkitekten 1929

Henrik Gabriel Porthans bref till Matias Calonius. Svenska
litteratursällskapet i Finland, Skrifter I-II, Hfors 1886

Herrgårdar i Finland II, Hfors 1928

Historisk tidskrift 1918

Kaarinan pitäjän historia II, Turku 1952

Suomen kartanot ja suurtilat II, Hki 1941

Gabriel von Bonsdorff

06.11.1762 Porvoo

maisteri 1782, lääkäri 1784, professori 1786, arkiateri 1817,
aateloitu 1819

mukana perustamassa Suomen talousseuraa 1797, Akatemian raken-
nustoimikunnan jäsen, Koskenperkaustoimikunnan jäsen, valvoi
Jokioisten kartanon rakennustöitä.

Amatööriarkkitehti rakensi lisäksi mm. Huittisten pappilan,
Takkulan kartanon, vanetan esim. Sundholmaan, useita muita
karjarakennuksia lähiympäristöön, Kouvatsan ja Huittisten
kappelikirkkojen korjauksen, everstilutnantti von Knorringin
ja tullin esimies Skunkin kaupunkitalot 1796 sekä oletettavasti
ollut mukana Tuorlan kartanon talouspihan planeerauksessa, kun
maaherra Willebrandtin leski osti ko. kartanon 1811.

Kuoli 22.11.1831, haudattu Kakskertaan.

Gunnar Wahlroos

s. Mouhijärvi 1890, k. 24.08.1943

arkkitehti 1917

lääninarkkitehtina Turussa 1925-35, yleisten rakennusten yli-
hallituksen I arkkitehtina 1935, toimistoarkkitehtina rakennus-
hallituksessa v:sta 1937.

Suorittanut uudistustyöt Kultarannassa Naantalissa, Turun arkki-
piispan talossa ja Martin kirkossa.

Elli Ruuth

s. 1893

arkkitehti 1919

toiminut vankeinhoitohallituksen arkkitehtina v:sta 1924, suun-
nitteli vankilatyöpajoissa valmistettavia huonekaluja, sisusta-
nut Moskovan suurlähetystön sekä vuorineuvos Baumgartnerin kodin.

Elsi Borg, arkkitehti

Tehnyt mittauspiirroksia vanhoista kartanopuistoista v. 1920,
Fagervik, Svartå, Herttoniemi, Prinkkala. Arkitekten 1946,
Gamla Herrgårdsparken.

Reino Mattila - Irma Savolainen:

BRINKHALL

P ä ä r a k e n n u s

Alakerta

Halli: Uusittu kokonaan, hallin läntisen ikkunan pielessä on näkyvissä vihreän värin alla heleänsininen väri, joka on samanlainen kuin yläkerran sinisen salongin seinäväri. Ulko-ovi on vanha, samoin lukko, saranat sitä vastoin ovat uudet.

Loimainen kulmahuone: kokonaan uusittu eikä vanhasta ole mitään jäljellä.

Hallin ja keittiön välinen huone: kokonaan uusittu, ovesa vanha kalva.

"Pompeijilainen" huone: Huone on siirretty kerrosta ylempää vastapäätä kohdasta. Osa huoneen koristelusta on aito, osa tehty jälkeempään. Ovi vanha, alkuperäinen väri lähellä nykyistä väritystä, nykyisen värin alla valkoinen väri, koristeet tehty lehtikullalla. Alkuperäinen seinä on ollut vaaleanharmaa. Koristepyörylät vanhat. Hakaristilaineinen massalattia 1930-luvulta.

Sali: Sali on uusittu lähes kokonaan, poikkeuksena uunin runko, joka on vanha, uunin nykyinen koristelu on tehty karkeasti maalaten (koristelu kulkee yli kaakelisaumojen). Salin ovet ovat vanhat ja alunperin vaaleanharmaat, ovenkahvat vanhat.

Ruokasali: kokonaan uusittu, ovet vanhat ja alunperin vaaleanharmaat, ovenkahvat vanhat.

Keittiöosa on täysin uusittu, vanhoja osia ei ole edes näkyvissä.

Alakerrassa useimmissa huoneissa on 1930-luvun parkettilattia, joka on korjattavissa.

Yläkerta

Hallin ja kaakkoisen kulmahuoneen välinen eteinen: ei mitään vanhaa.

Kaakkoinen kulmahuone: korjattu ilmeisesti 1930-luvulla niin perusteellisesti, ettei mitään vanhaa ole näkyvissä.

Kylpyhuoneen eteinen: tehty ilmeisesti 1930-luvulla, ovien vetimet 1930-luvulta.

Koillinen nurkkahuone: Jalkalista alkuperäinen, vanha lattia, jossa jiirinurkat. Huone on todennäköisesti ollut suurempi, ja siitä on käytetty osa nykyiseen kylpyhuoneeseen. Seinäpaperit täysin uudet, paperin alla kellertävä maalipinta. Huoneesta viereiseen Siniseen saloonkiin johdava ovi alkuperäinen, samoin oven vuorilaudat. Oven alkuperäinen väri vaaleanharmaa, alkuperäisen värikerroksen päällä valkoinen värikerros, jossa helminauhakoristelu ja vuorilaudan lehväkoristelu kullatut. Nykyinen väritys lähellä vanhinta väritystä. Oven avainkilpi ja ripa empire-mallia, vanhat.

Sininen salonki: Myöhäinen taidokkaasti tehty shabloona-tapetti, jonka alaosa on marmoroitu. Maalauksen pohjana arkkipaperi, jonka päällä on useita täytevärikerroksia. Paperin alla on ikkunasyvennyksessä punertava, muualla seinässä kellertävä rapattu pinta. Marmoroinnin rintalista harmaa, lehtileikkauskuvio tummennettu. Katon koristelua, jonka muodostavat palmetin tapainen nauha, akanthus-, pihlajanmerjaja munasauvanauhat, on paikattu, keskikatto on maalattu uudestaan. Lattiassa on näkyvissä vanha maalaus; tammenvärisiksi maalatut ruunalaudat jiirinurkkineen ja vaaleaksi maalattu keskilattia, johon on tummemmalla maalattu säteittäinen laudoitus. Karkeatekoinen väliseinä on hyvin myöhäinen. Läntisessä ikkunasyvennyksessä paperi ulottuu marmoroinnin rintalistan alle.

Alkovillinen makuuhuone: Ovet alunperin vaaleanharmaat tummanvihertäväkoristein, samoin vuorilaudat, jotka molemmat ovat vanhat. Ovien avainkilvet ovat vanhat ja empiremallia. Marmorointi ei ole alkuperäinen, vaan se on tehty paperille valkoisen laastipinnan päälle, seinät ovat ainakin osittain olleet alunperin kellertävät. Länsi-ikkunan yläosa on arkkipaperia, joka ei ulotu seinään. Ikkunasyvennyksen yläosa on ehkä paperoitu eri aikaan.

Alkovi on alunperin ollut keltainen. Lattia on täysin uusittu.

Pukeutumishuone: Ikkunasyvennys paperoitu, ikkunasyvennyksen yläosa puuta. Huoneessa on 1920-luvun kaapisto. Seinät on peitetty kakkelisella puuvillakankaalla. Mitään vanhaa ei ole jäljellä.

Kylpyhuone: Tehty luultavasti yhdistämällä komerotila ja osa seuran vaa huonetta. Upea 1930-luvun kylpyhuonevarustus.

Lounainen murkkahuone: Täysin uusittu, halliin johtava ovi samaa tyyppiä kuin muutkin yläkerran vanhat ovet.

Halli: ja portaikko: Kokonaan uutta. Erik Bryggmanin seinämaalaukset portaikossa hyvin säilyneet ja harvinaiset.

Ulkosivu: Nykyinen väritys on lähellä todennäköistä alkuperäisväriä. Värikerroksia on ollut ainakin 10 eri kerrosta, jotka yhtä harmaata kerrosta lukuunottamatta ovat kaikki kellertäviä. Talon ikkunat ovat suurimmaksi osaksi säilyttäneet vanhan muotonsa ja kokonsa.

I t ä i n e n s i i p i r a k e n n u s

Keltaisen värin alla on ollut vaaleanpunertava väri. Kivijalassa on paikoitellen näkyvissä laastikohtia, jotka ovat punertavia ja joihin maalattu graniittia jäljittelyä kiteitä.

Kakskerta

Norvikiinmäki

Brinkhall

Kakskerrajärvi

Myllykylä

Kalliola

Ala-Penila

Ylä-Penila

Vappari
Vapparin

Latosari

Storholmen

Loskarnäs

Eväsbergat

Ostergård

Västergård

Mossaskogen

Pyhänsuu

Västergård

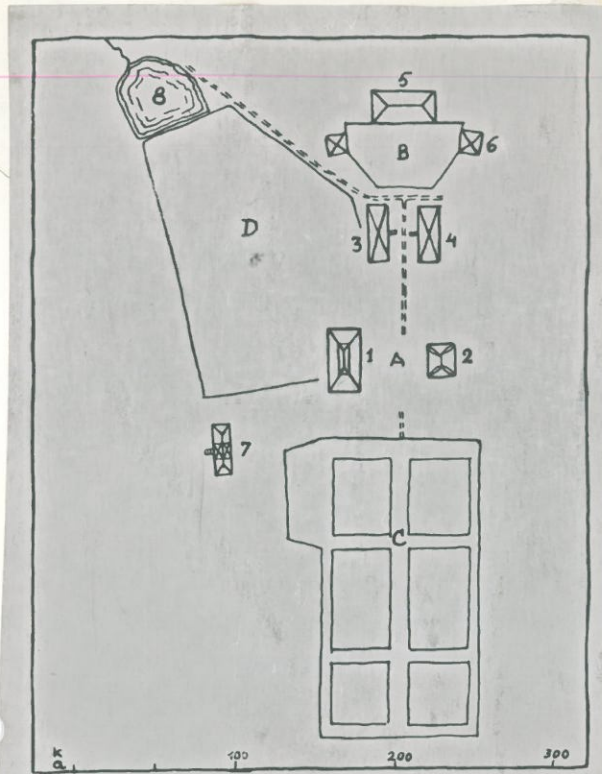
Kotipalsta

Mittakaava 1:4000

III karttaosa

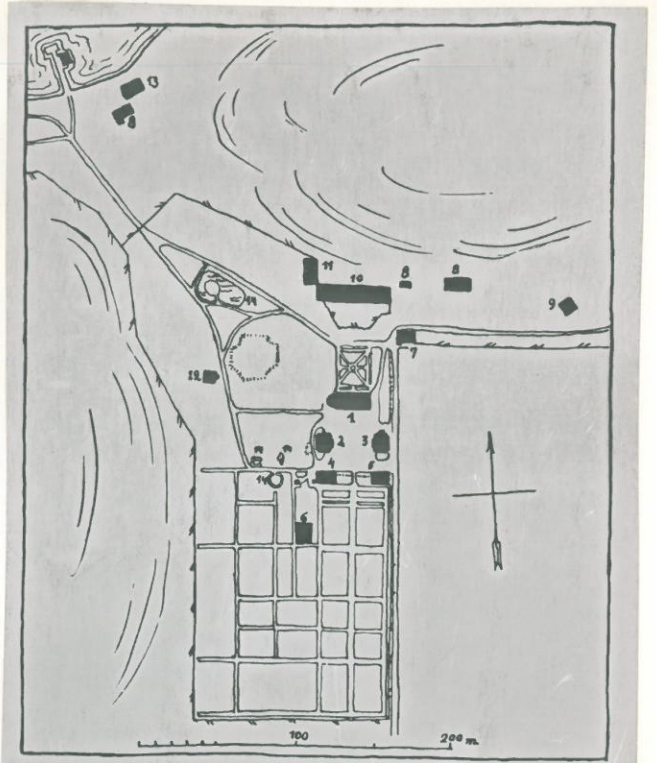
Hajattulaan

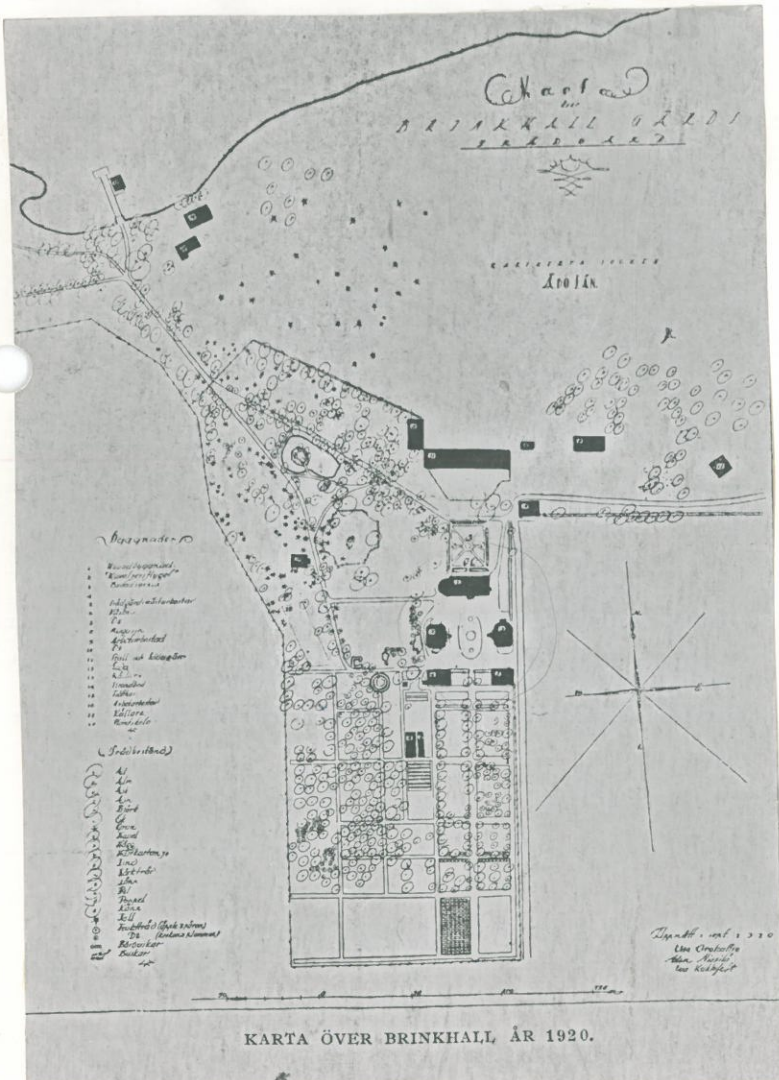
Asemakaava v. 1780. A asuntopiha, B karjapiha, C puutarha, D vanha puutarha. 1 «kivitalo», 2 renkitupa, 3 aitta, 4 talli, 5 navetta, 6 paja, 7 riihi, 8 ruutanalammikko.

KARTTA 1

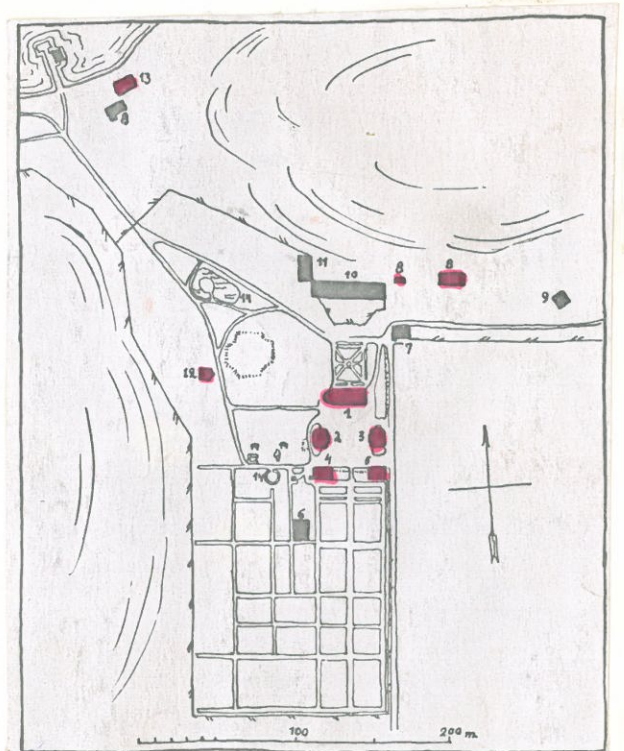
Asemakaava v. 1920. 1 päärakennus, 2 «kavaljeerisiipi», 3 konttori-siipi, 4 talousrakennus, 5 puutarhurin asunto, 6 kasvihuone, 7 makasiini, 8 työväenasuntoja, 9 kellari, 10 talli ja navetta, 11 lato, 12 kellari, 13 ranta-aitta, 14 lampia «englantilaisessa puistossa».

KARTTA 2

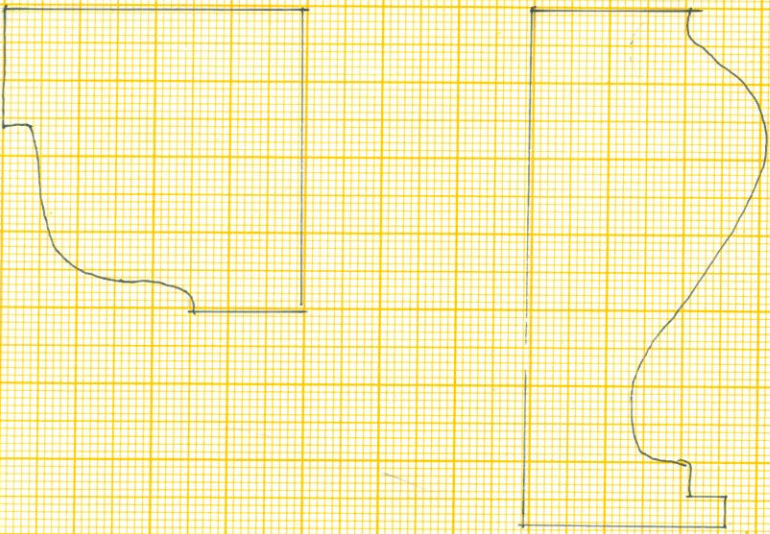
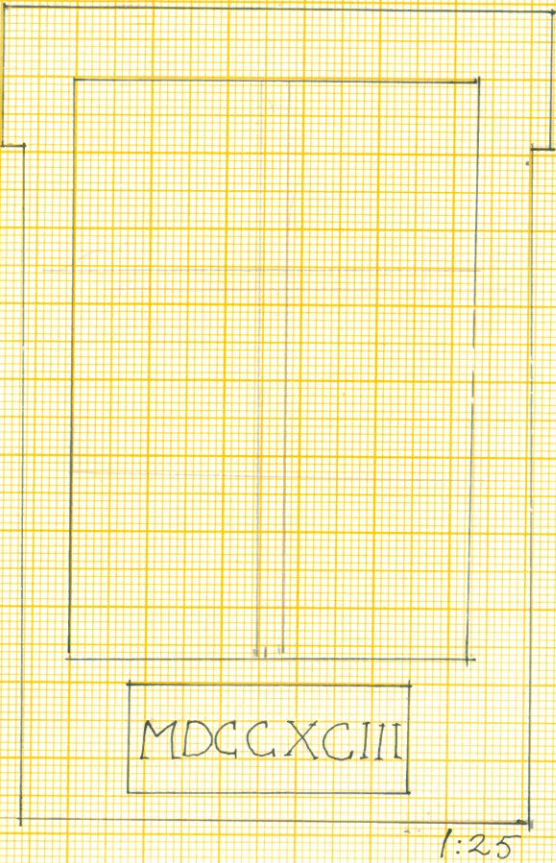
KARTA ÖVER BRINKHALL ÅR 1920.

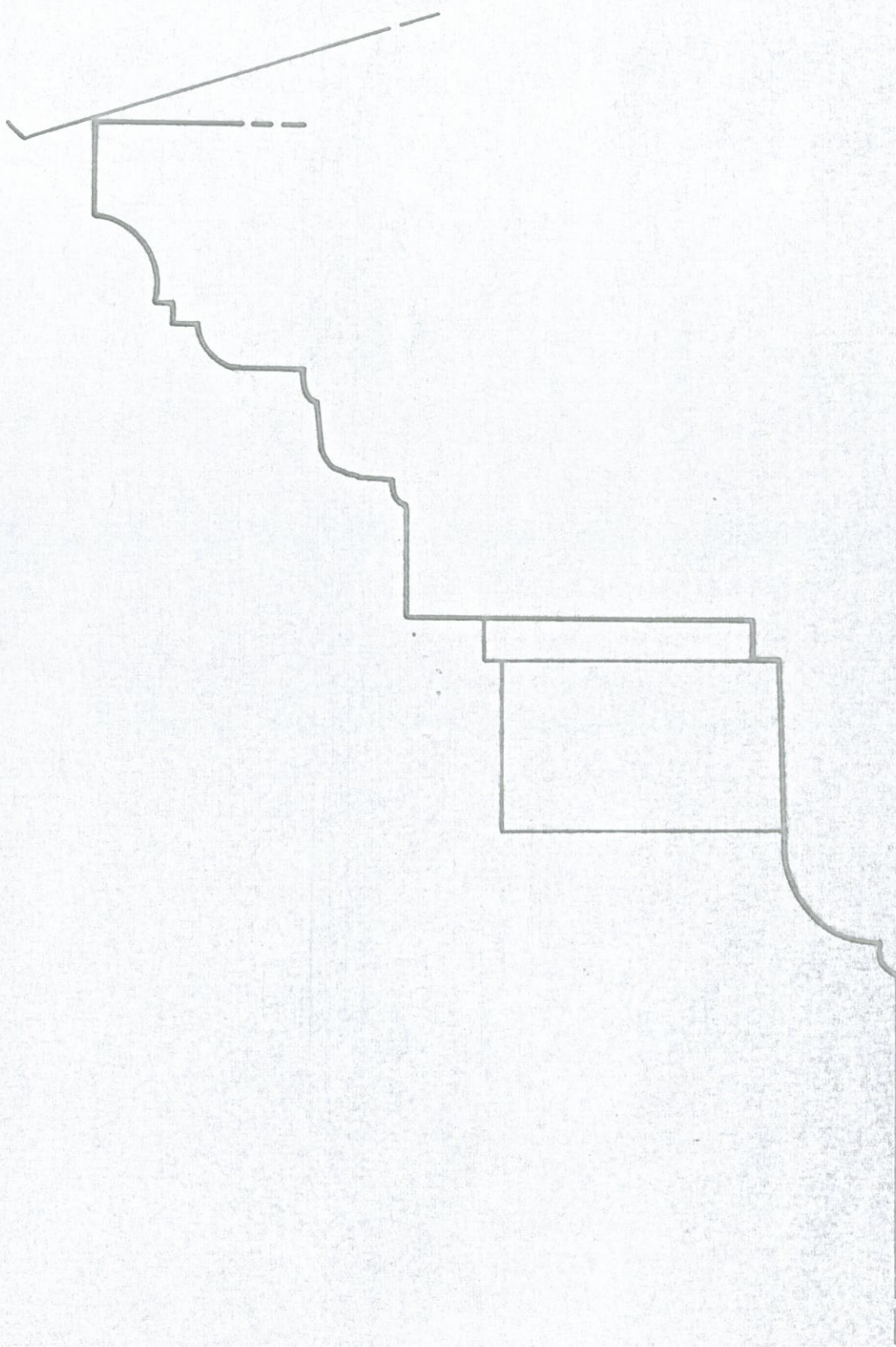
KARTTA 3

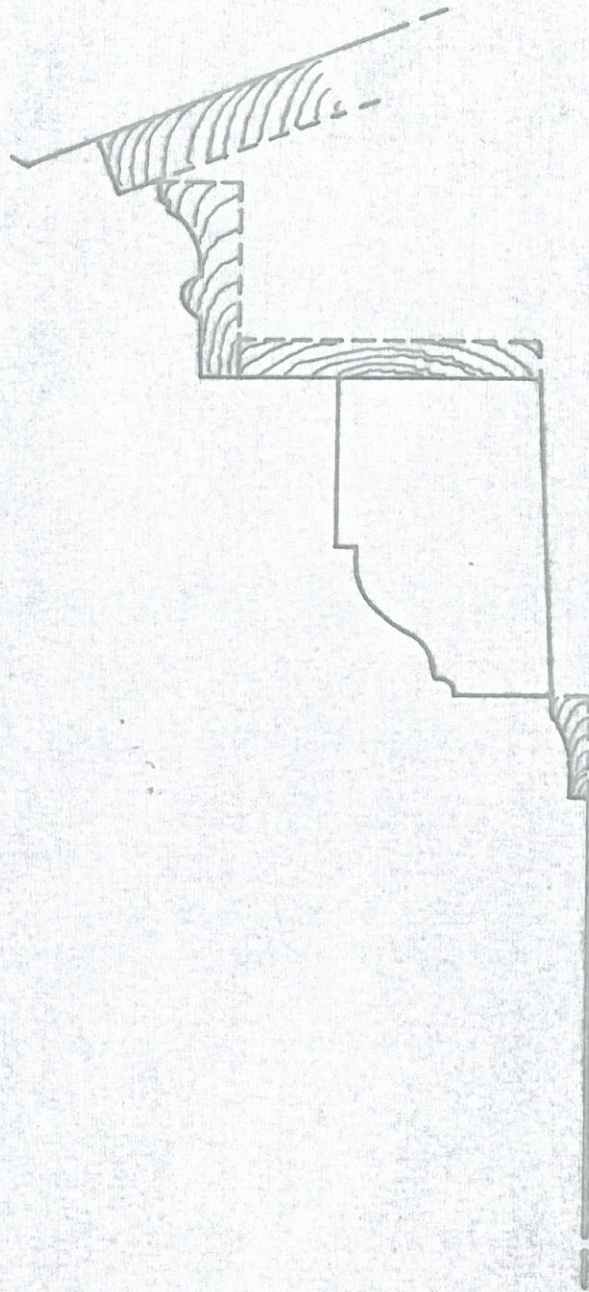
Asemakaava v. 1920. 1 päärakennus, 2 «kavaljeerisiipi», 3 konttori-siipi, 4 talousrakennus, 5 puutarhurin asunto, 6 kasvihuone, 7 makasiini, 8 työväenasuntoja, 9 kellari, 10 talli ja navetta, 11 lato, 12 kellari, 13 ranta-aitta, 14 lampia «englantilaisessa puistossa».

KARTTA 4

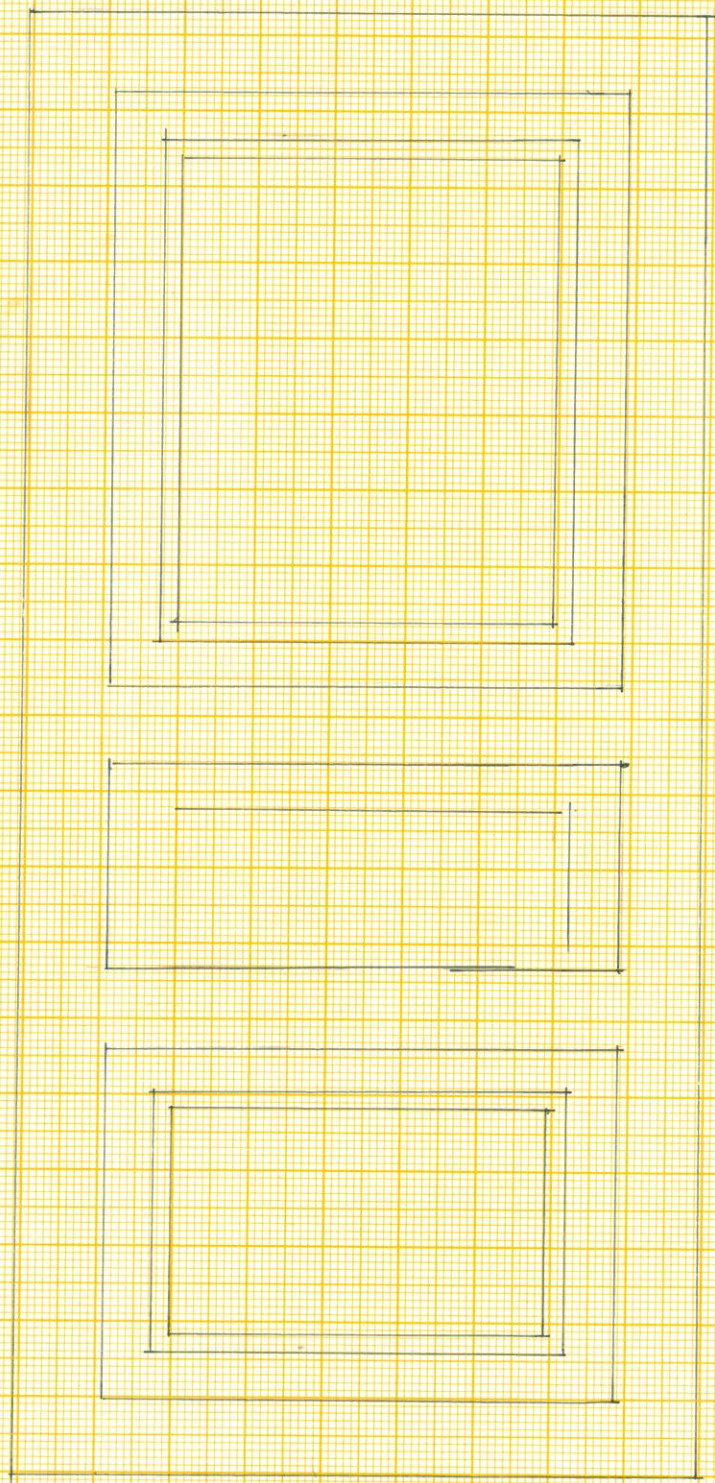

PÄÄRAKENNUS
RÄYSTÄSLISTA

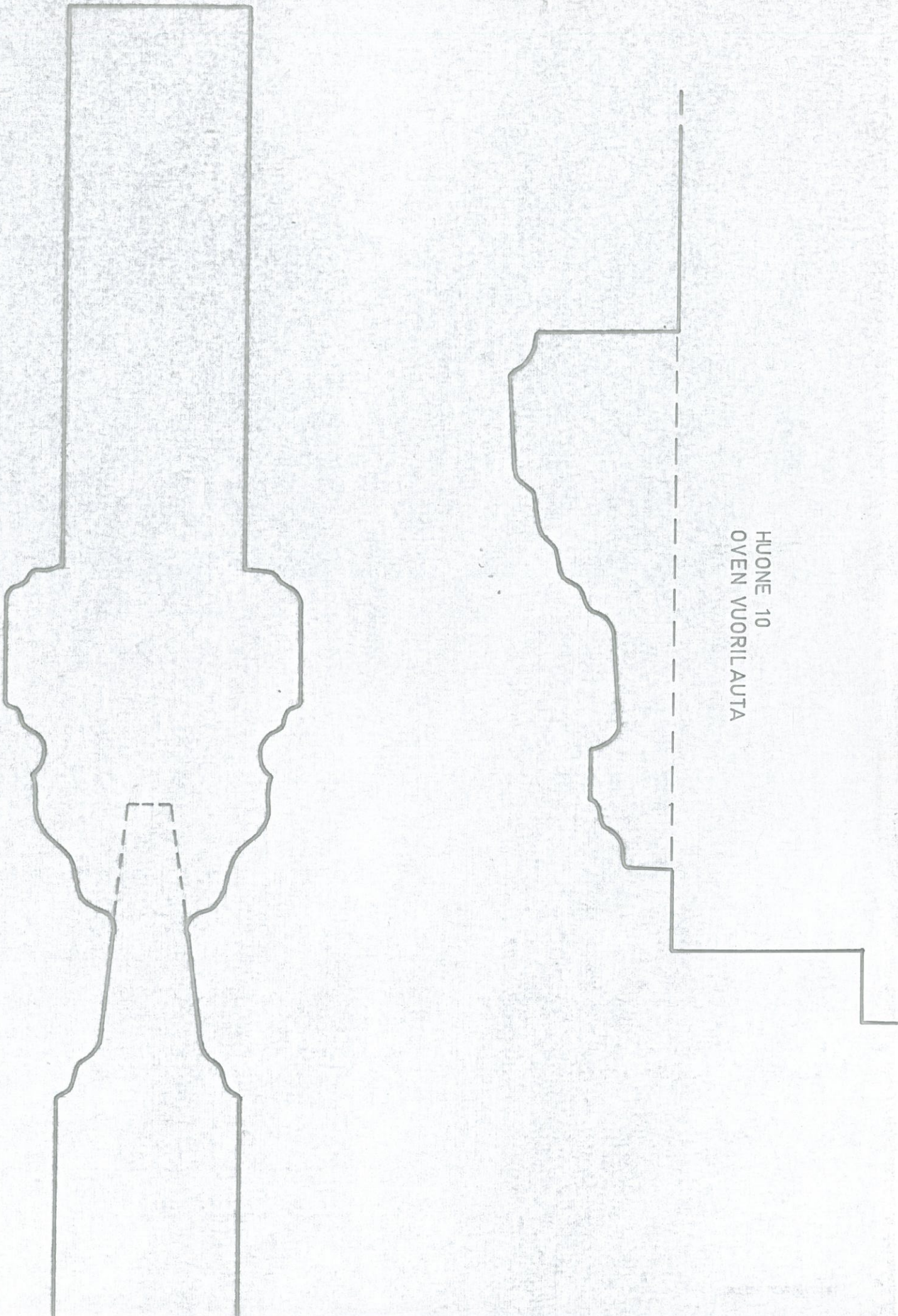
ITÄSIIPPI
RÄYSTÄSLISTA

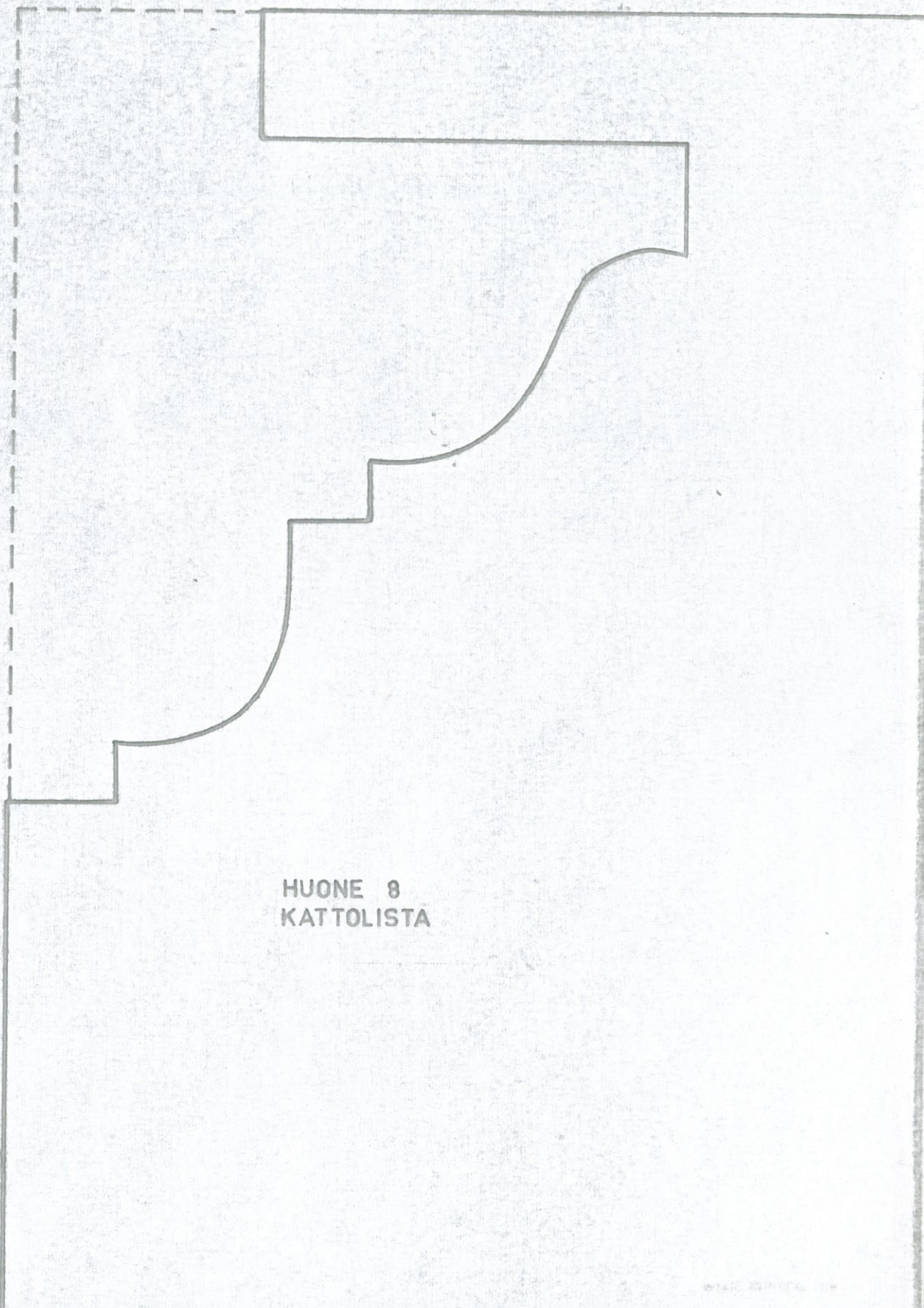
1:10

011 A KLEINER PRINZKALASSA

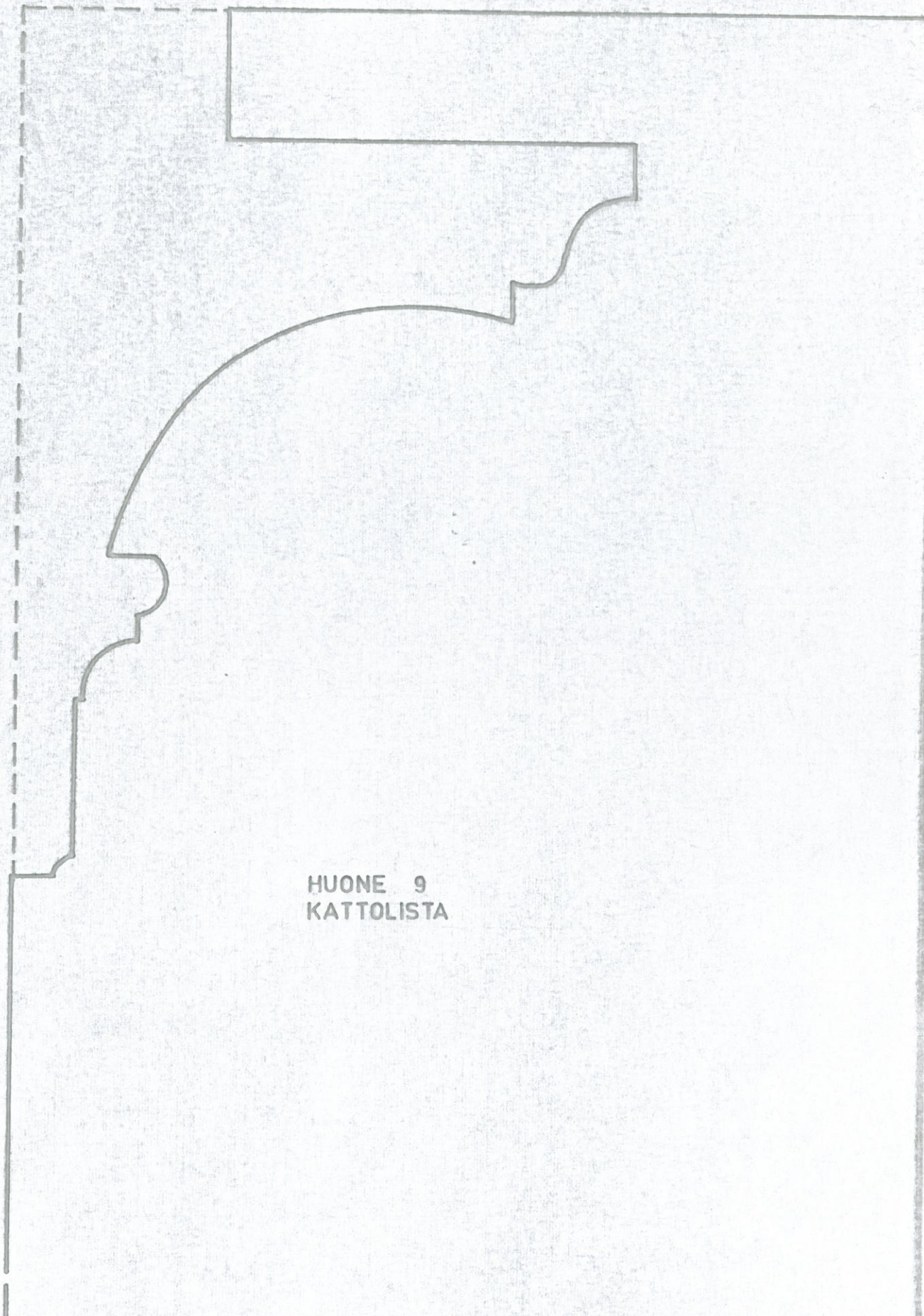
HUONE 10
OVEN VUORILAUTA

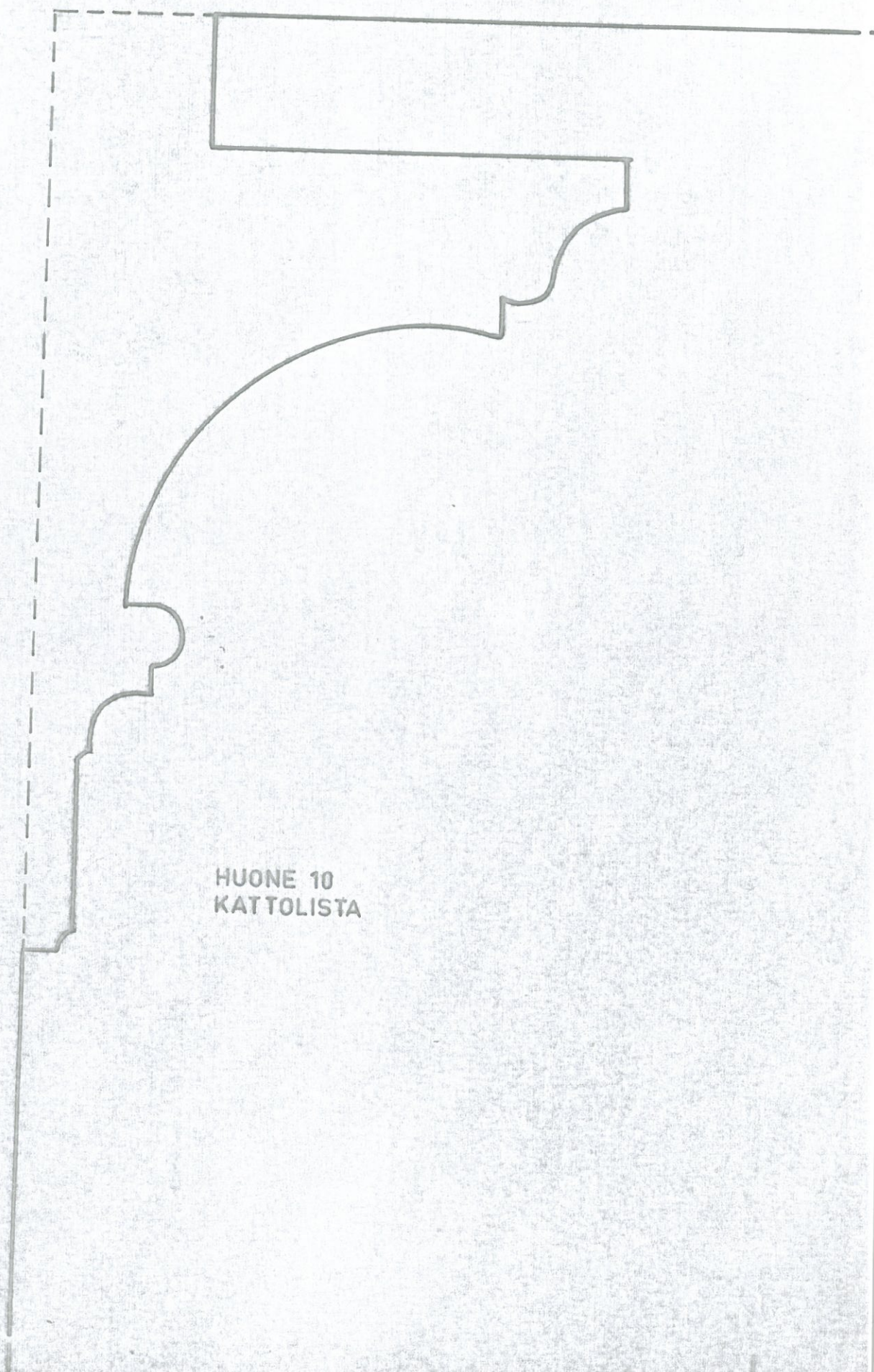
HUONE 9 JA 10 VÄLISEN OVI
PROFIILI

HUONE 8
KATTOLISTA

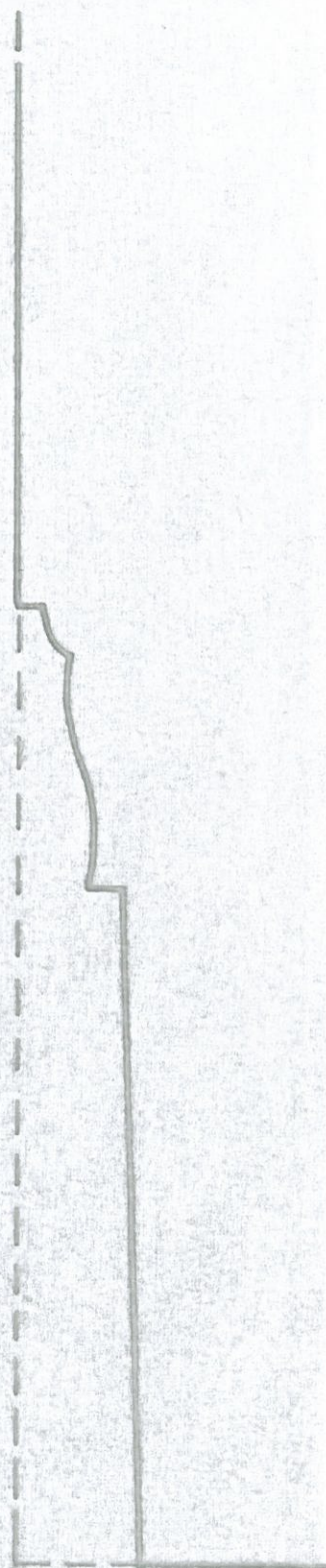
HUONE 9
KATTOLISTA

HUONE 10
KATTOLISTA

HUONE 8
RINTAPANELI

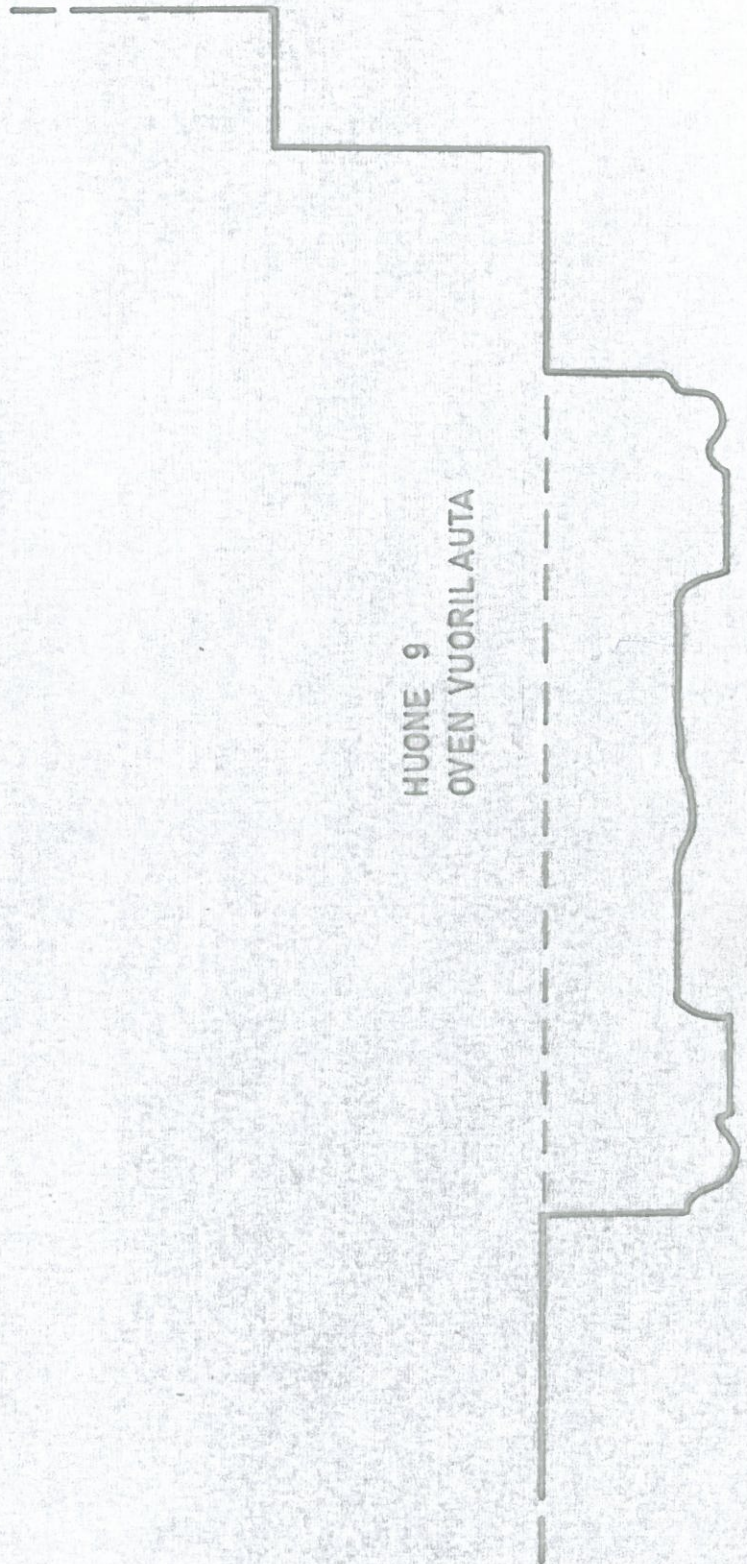

HUONE 8
JALKALISTA

HUONE 8
OVEN VUORILAUTA

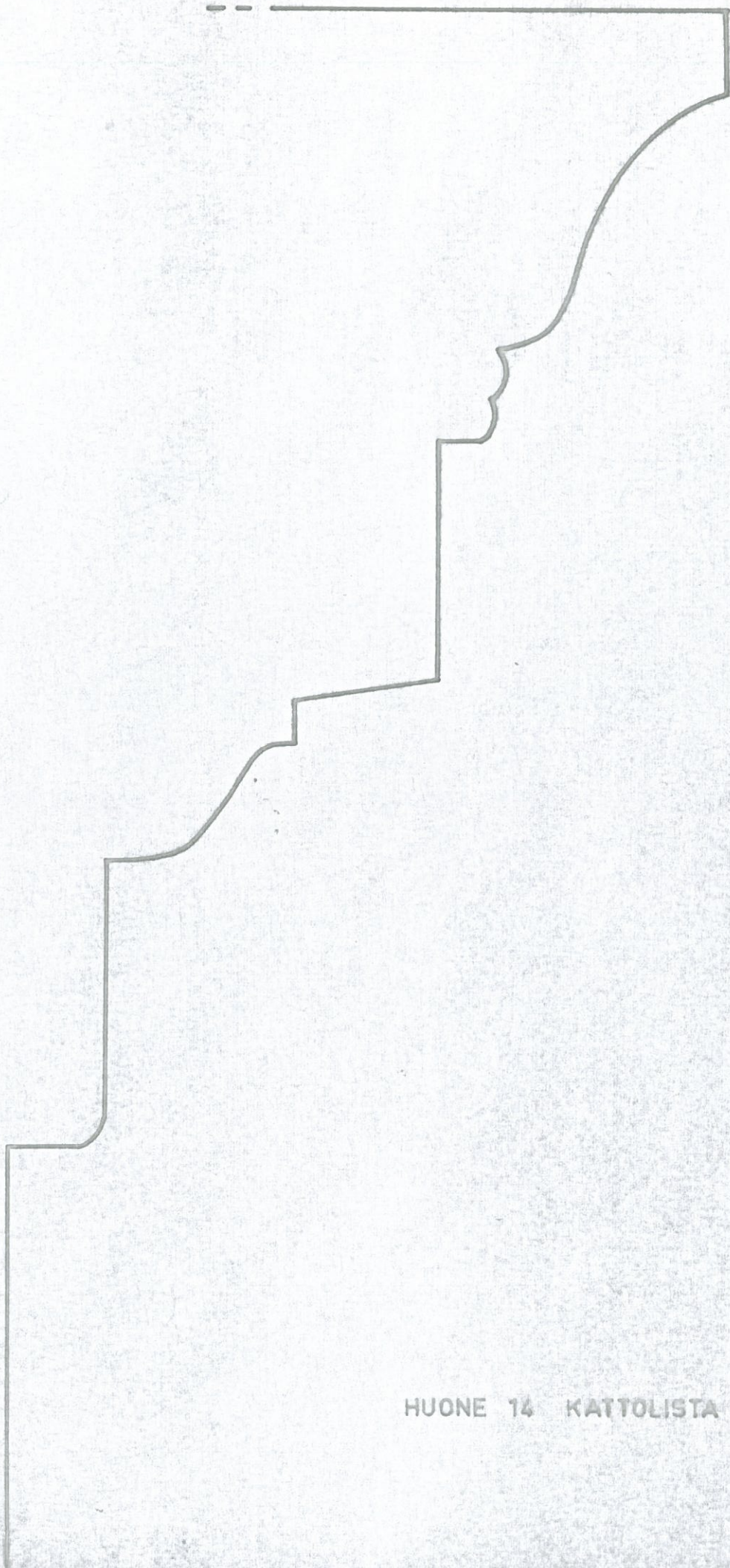

HUONE 9
OVEN VUORILAUTA

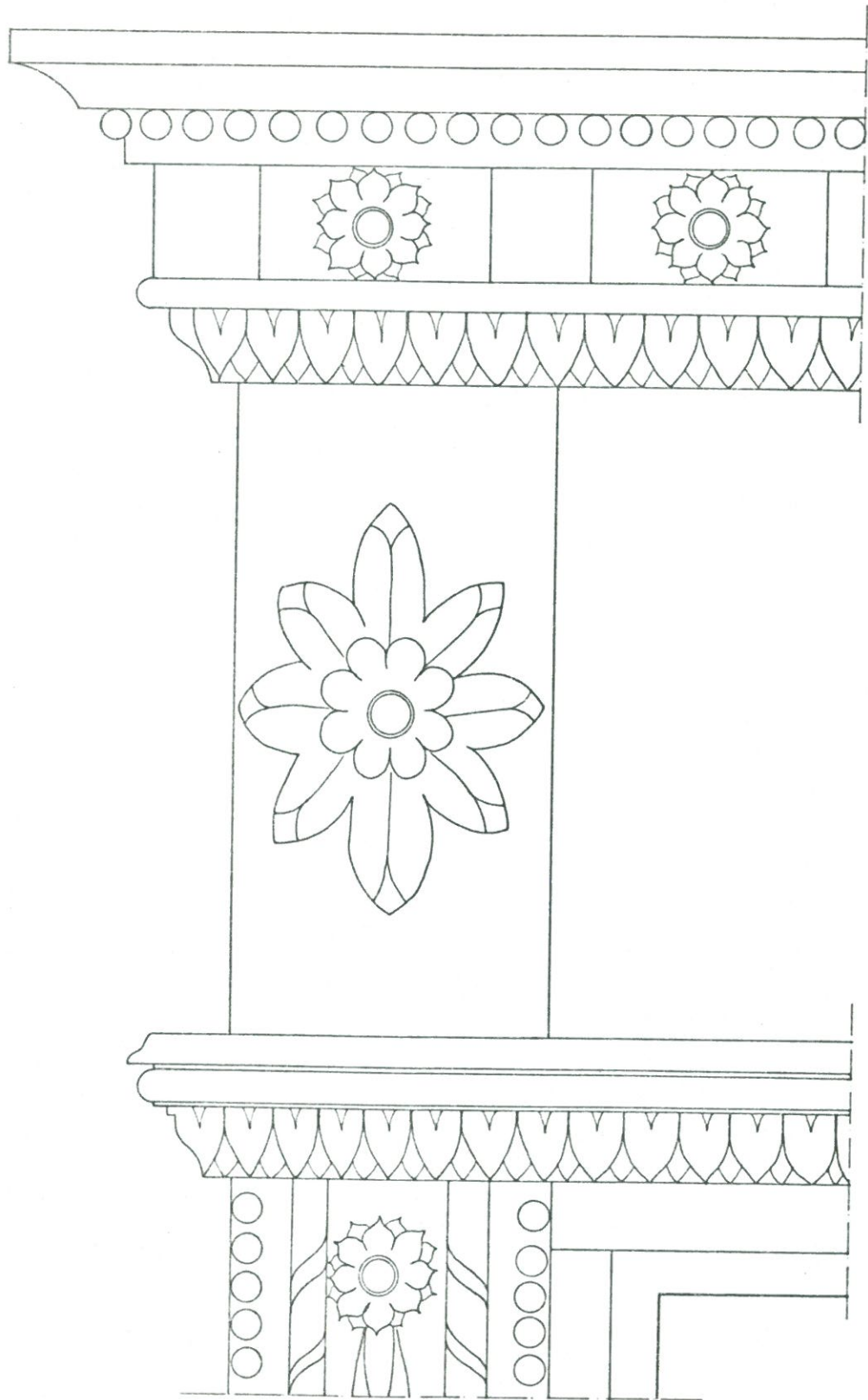
HUONE 15 KATTOLISTA

HUONE 14 KATTOLISTA

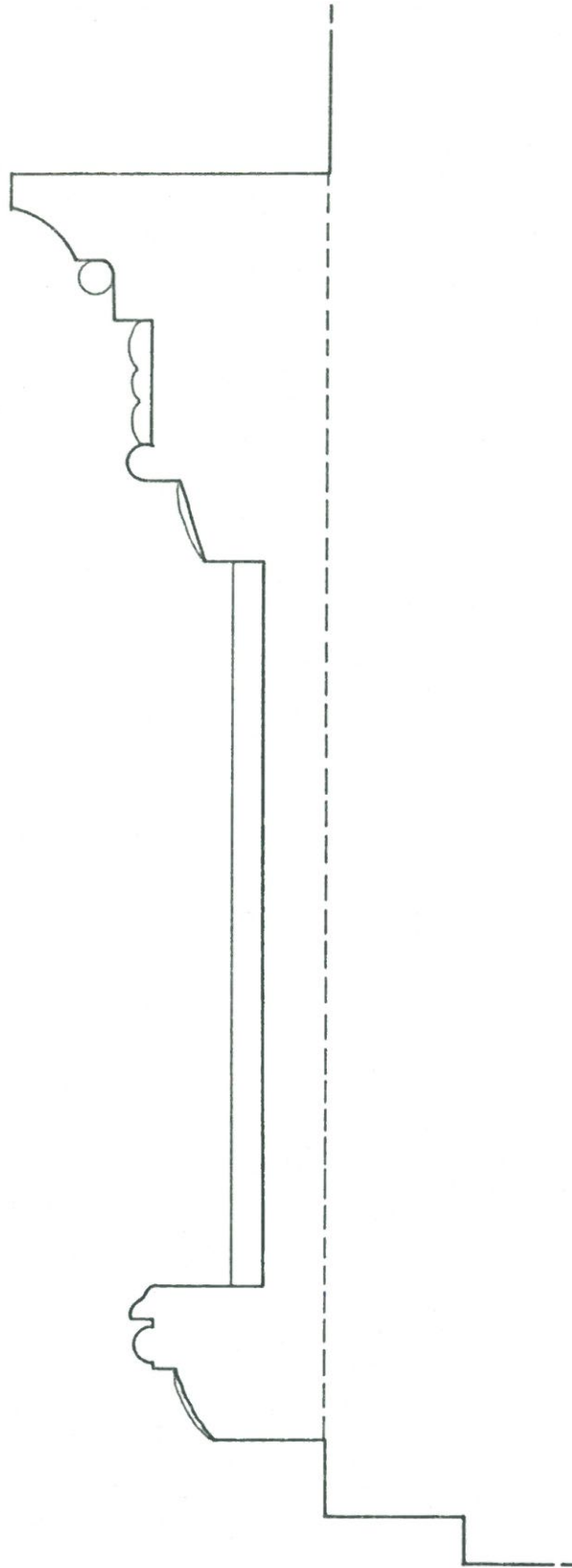

HUONE 18 KATTOLISTA

0v
18 → 19

ЛИТЕ 18 → 19

KAKSKERTA
BRINKHALLIN KARTANO
PÄÄRAKENNUS

HUONE 18 JA 19 VÄLINEN OVI

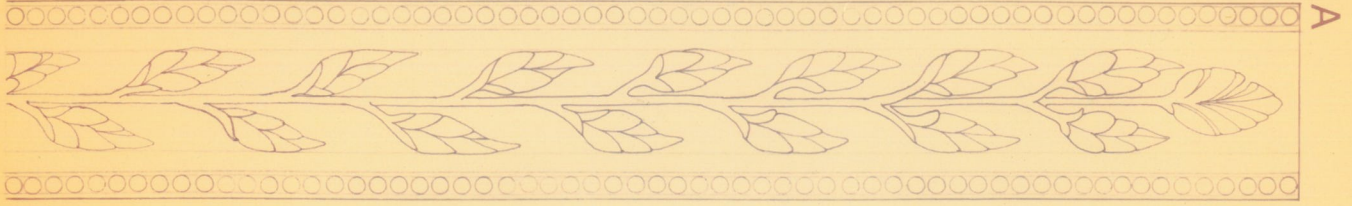
1:1

MUSEOVIRASTO RAKENUSHISTORIAN OSASTO
V. LAINE, T. HEININEN

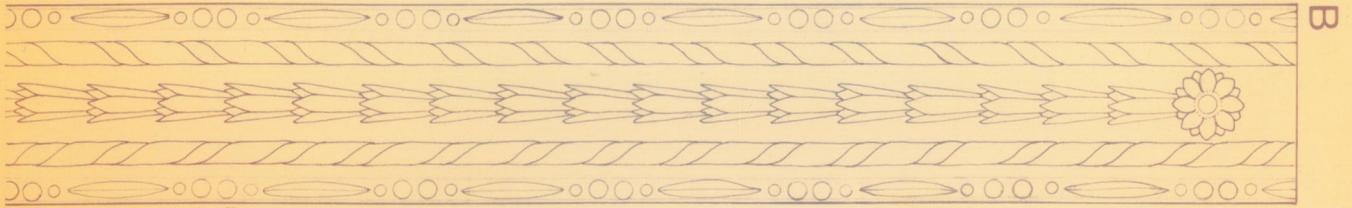
RITARIHUONE
00170 HEJ 17
PUH 12101

1973

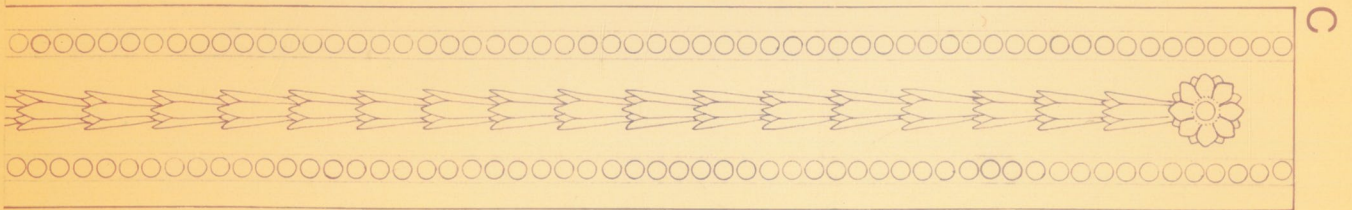
MUSEOVIKKEIDEN
KÄSITTELY
KOKOUSTEN
KÄSITTELY 22 207/15

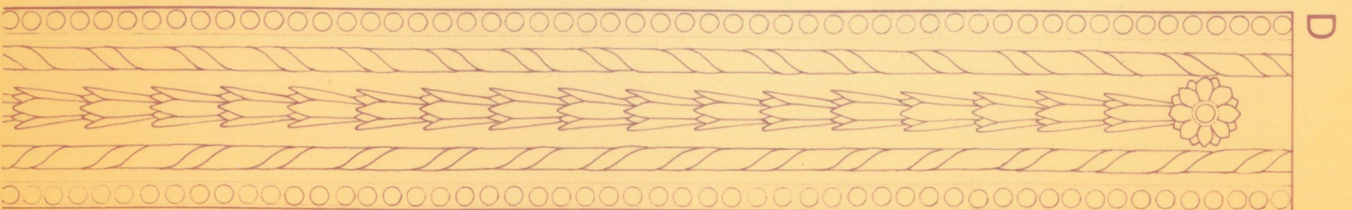
A

B

C

D

MUSEOVIRASTO
MUSEOHISTORISIIKIN
ADM. 32.207/18

TURFU (KAKSKERTA)
PINKKALA, OVEN (MADON) AITAMAI (EJA